

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3057/2021
24.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић, Бисерке Живановић, Јелице Бојанић Керкез и Весне Субић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., које заступа пуномоћник Маја Миљевић, адвокат из ..., против туженог ЈКП за превоз путника „Аутотранспорт“ Панчево - у ликвидацији, кога заступају Бојан Бојанић ликвидациони управник и Саша Левнајић, адвокат из ..., ради исплате накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и разлике накнаде трошкова за исхрану у току рада, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2102/21 од 28.05.2021. године, у седници одржаној 24.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној, применом одредбе члана 404. ЗПП.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2102/21 од 28.05.2021. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 237/19 од 10.02.2021. године у ставу другом, трећем и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосновани тужбени захтеви тужилаца којима су тражиле да се обавезе тужени да им за период од 01.06.2016. до 01.06.2019. године, исплати разлику између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова за топли оброк и разлику између исплаћеног и припадајућег износа на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и то: тужили АА укупан износ од 145.240,68 динара, тужили ББ укупан износ од 139.852,23 динара, тужили ВВ укупан износ од 141.144,80 динара, тужили ГГ укупан износ од 138.309,69 динара и тужили ДД укупан износ од 135.109,60 динара, у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, као и захтев за уплату доприноса за обавезно социјално осигурање и захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиле да солидарно туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 299.113,00 динара.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 237/19 од 10.02.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе од 19.11.2020. године. Ставом другим изреке, усвојени су тужбени захтеви тужиља и обавезан тужени да тужиљама на име накнаде штете на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и на име разлике између припадајуће и исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати појединачно одређене износе са законском затезном каматом почев од датума доспелости па до исплате, ближе одређене овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да за тужиље исплати на име разлике зараде обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање и то доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, које ће тужени за тужиље уплатити Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање које ће за тужиље уплатити Републичком заводу за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености које ће за тужиљу уплатити Националној служби за запошљавање. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљама накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 281.093,13 динара, са законском затезном каматом почев од извршности, па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2102/21 од 28.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу другом, трећем и четвртим изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права позивајући се на члан 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је јавно комунално предузеће чији је оснивач Град Панчево. Тужиљама, као својим запосленима, тужени је у утуженом периоду обрачунавао и исплаћивао накнаду трошкова за исхрану у току рада месечно у износу од 2.700,00 динара бруто и накнаду трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора месечно 1.000,00 динара бруто коју је исплатио у складу са својим Програмом пословања важећим за октобар 2014. године и Правилником о раду где су исплате по основу регреса и топлог оброка планиране у износу који је био пре доношења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ број 116/14, ступио на снагу 28.10.2014. године). Посебним колективним уговором за јавно предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије ("Службени гласник РС" број 27/15, ступио на снагу 26.03.2015. године) чланом 65. предвиђено је

да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, а да се висина трошкова накнаде за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу 250,00 динара. Чланом 66. предвиђено је да запослени има право на регрес за коришћење годишњег одмора са припадајућим порезима и доприносима најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину. Посебним колективним уговором за јавна и јавно-комунална предузећа града Панчева ("Службени гласник РС" број 59/2015, ступио на снагу 03.07.2015. године) чланом 84. предвиђено је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини утврђеној Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду, а да се висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђује дневно најмање у износу 250,00 динара. Чланом 85. прописано је да запослени у складу са Посебним колективним уговором, овим уговором, општим актом код послодавца и уговором о раду има право на регрес за коришћење годишњег одмора, са припадајућим порезима и доприносима најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину. Тужиоци су са туженим као послодавцем након ступања на снагу наведених посебних колективних уговора, закључили анексе уговора о раду односно уговоре о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности у којима је наведено да запослени имају право на накнаду трошкова у складу са законом, посебним колективним уговором Републике Србије, Посебним колективним уговором и општим актом.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужиље основано потражују мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је као основане усвојио постављене тужбене захтеве.

По оцени Врховног касационог суда овакво становиште нижестепених судава није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђен у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и

јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјекта из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава, па се на њега, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. и 154. ЗПП у вези са чланом 165. став 2. истог закона, припадају опредељени трошкови парничног поступка, досуђени ставом трећим изреке у висини од 299.113,00 динар, а који обухватају трошкове на име: састава одговора на тужбу 9.000,00 динара, састав жалбе 12.000,00 динара, састав ревизије 18.000,00 динара, таксе на одговор на тужбу 17.425,00 динара, жалбу и другостепену одлуку по 36.297,00 динара, таксе на ревизију 72.594,00 динара и ревизијску одлуку 97.500,00 динара, све одмерено према тарифи

Законa о судским таксама („Службени гласник РС“ број 128/24...106/15) и Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12...37/21).

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**